

børligt Hensyn til Rigsdagen og til, hvad derfra kan ventes, men ingenlunde har følt sig skræmnet af den til at foreslaae Noget, som Commissionen ikke selv ansaae for anstændigt.

Wille: Dette Foredrag af min ærede Ven, der nys satte sig, har kun været egnet til at give mig et endnu større Indtryk af, hvor stor en Besværighed den har at kæmpe med, som her vil optræde og føre Ordet for en Anskuelse af Theatret og dets Stilling til Staten, der engang har været den officielt antagne, men siden i en Række af Aar har været bekæmpet og bestridt og paa mange Maader er bleven undergraven, saa at der, saa at sige, hvert Aar er taget en Steen ud af det Fundament, hvorpaa den hele Bygning har hvilet. Det er en Erfaring, som i de senere Aar er vendt hyppigere og hyppigere tilbage, at der omkring i den menige Befolkning paa Landet, der har en saa væsentlig Indflydelse i politisk Henseende og jo i Grunden behersker den politiske Bevægelse, gjør sig gjældende en stærk Misfornøielse med, at der af Statens Midler udredes noget Tilskud til det kongelige Theater. Ved det ene offentlige Møde efter det andet er dette Spørgsmaal blevet bragt frem, og jo ivrigere en Candidat har været for at vinde Befolkningens Stemme for sig, desto nidkjærere har han aflagt Løfte om at gjøre Sit til at bortrydde en saadan „Bortødslen“ af Statens Midler, som det kaldes, at skjænke dem til Understøttelse af Theatret. Det hænger vel noget sammen dermed, at Theatrets Virksomhed praktisk taget og i det daglige Liv staaer for de Fleste som en Nydelse, en Fornøielse. Det er utvilsomt en Udspredelse, en Morfskab at gaae i Theatret, og da der kun kan ventes Tilskuere fra det Sted, hvor Theatret befinder sig, idet man endnu ikke er kommen saa vidt, at man har kunnet vende tilbage til den oprindelige Form for dramatiske Fremstillinger, da Theatret hjørt omkring paa Hjul fra et Sted til andet, saa stiller det sig for den almindelige Bevidsthed, som om det kun var Hovedstaden, der havde denne Udspredelse, Nydelse og Morfskab af Theatret, og at det var ubilligt at lade Statens øvrige Borgere, som have ondt

ved at tilvejebringe hver eneste Stattedaler, sættes i nogen Udgift, for at Hovedstadens faste eller flygtige Befolkning kunde have denne Nydelse. Denne Anskuelse er kommen frem for længere Tid tilbage, og man har søgt at hente Baaben til dens Forsvar af alle de Omstændigheder, som ere indtrufne, gode og onde, og man har da ogsaa grebet dybt ned i de Ulykker, der rammede os i 1864, for der at finde et nyt Arsenal af Baaben, der kunde vendes mod det kongelige Theater. Tanken ligger, som sagt, langt tilbage i Tiden, og de, der have havt Sæde her i Salen fra 1848, ville vide, at længe før der kunde være Tale om nogensomhelst vanskelig finantseel Stilling for Staten i en Periode, da alle Indtægter fløde rigelig, da det aarlige Overflud var meget betydeligt, og da hverken Hær eller Flaade eller andre Statsformaal stillede store og uoverkommelige Forbringinger til os — vendte dette Spørgsmaal aarlig og bestandig tilbage, saa at der altsaa ligger en varig, fast og indgrovet Stemning paa Bunden af de Angreb, der ere gjorte mod den hele Theaterinstitution og dens Forhold til Staten. En anden Vanskelighed er voret op netop af den Commission, der har været nedsat. Den er bleven nedsat, som vi Alle vide og have i frisk Erindring, fordi vi havde en Minister, der ikke var istand til at magte Theater-spørgsmaalet. Han var ude af Stand til at gennemføre, hvad han ansaae for det Rigtige; hans Indflydelse her i Thinget var ikke stor nok til at kunne føre Fleertallet over til hans Anskuelse. For at hjælpe sig greb han da selv ligesom den Drukneende efter et Halmstraa, lavede en Commission, fik derpaa den forlangte Bevilgning for eet Aar, og saa kom Halmstraaet: Commissionen. Den blev nedsat, uden at der fra Ministerens Side blev givet den allermindste Anviisning til den praktiske Vej, der skulde følges, og jeg seer kun een ledende Tanke i dens Sammensætning, den nemlig, at tilvejebringe en Commission, der kunde garantere et senere Fleertal i Folkethinget og Landstinget. Ministeren har ikke engang været saa liberal at tage alle de politiske Anskuelser med; han har endog reent udeladt den Anskuelse, som maa siges forholdsvis at